

*Emberi
Erőforrások
Minisztériuma*

Iktatószám:

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMÁNAK

2016. ÉVI ORSZÁGOS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSI TERVE

a fővárosi/megyei kormányhivatalok nyugdíjbiztosítási szakterületét érintő tervezett ellenőrzéseinek végrehajtásához

Budapest, 2015. november

I. Jogszabályi háttér

A fővárosi/megyei kormányhivatalok nyugdíjbiztosítási hatósági ellenőrzéseinek végrehajtásához szükséges Ellenőrzési Terv készítésével, végrehajtásával kapcsolatos eljárást a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 91. § (1)-(3) bekezdése, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 7. §-a szabályozza.

A Kormányrendelet értelmében a szakmai irányító miniszter legkésőbb az ellenőrzési időszakot megelőző 45. napig országos hatósági ellenőrzési tervet készít az irányítási jogkörébe tartozó feladatok tekintetében. A kormányhivatalok az országos hatósági ellenőrzési terv alapján készítik el saját hatósági ellenőrzési tervüket.

A fővárosi és megyei kormányhivatal a Kormányrendelet 8. §-a rendelkezéseit alkalmazva éves összevont ellenőrzési tervet készít, amennyiben az együttes eljárás feltételei biztosítottak.

Az ellenőrzési tervet a kormányhivatal készíti elő és terjeszti fel jóváhagyásra a kormány megbízott részére, aki minden év december 15. napjáig hagyja jóvá és ezzel egyidejűleg megküldi a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter és az összevont ellenőrzésben részt vevő ellenőrző hatóságok szakmai irányítói részére.

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 62. §-a az emberi erőforrások miniszterének feladat- és hatáskörébe utalja a szociál- és nyugdíjpolitikával kapcsolatos területek szakmai felügyeletét. Erre figyelemmel a nyugdíjbiztosítással összefüggő ügyekben szakmai irányítóként az emberi erőforrások minisztere jár el. A feladatellátásban az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság szükség esetén közreműködik.

Jelen országos hatósági ellenőrzési terv célja a fővárosi és megyei kormányhivatalok nyugdíjbiztosítási hatósági ellenőrzést végző szakterületek által a Ket. alapján elkészítendő hatósági ellenőrzési terv szakmai alapkövetelményeinek meghatározása. Az országos hatósági ellenőrzési terv az Emberi Erőforrások Minisztériumának honlapján megjelenítésre kerül.

II. A 2016. évben elvégzendő ellenőrzések kiemelt célja

Az ellenőrzés célja a fellelhető iratok vizsgálatával a jogszabályokban előírt **egyes kötelezettségek teljesítésének**, vagy megsértésének megállapítása, valamint az ellátások megállapításával, folyósításával összefüggő jogosultsági és egyéb feltételek vizsgálata.

Kiemelt célkitűzés, hogy hatósági ellenőrzés fókuszáltan azon jelentős kockázatot hordozó adatszolgáltatói körre irányuljon, amely kötelezetti kör 2010. január 1-jét megelőző időszak vonatkozásában nem, vagy hiányosan tett eleget a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény, továbbá a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny) által előírt nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségének.

Ezzel egyenértékű a 2010. január 1-jétől kezdődő időszakra vonatkozó nyugdíjjogszerzési adatbázissal kapcsolatosan érkező ügyfelek által jelzett, vagy a hivatal által feltárt problémák kivizsgálása, illetve az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 52. § (7) bekezdése alapján történő adatátadások esetleges ellentmondó adatainak tisztázása.

A fentieknek megfelelően a hatósági ellenőrzés 2016. évben is segítse elő

- a Tny. 2013. január 1-jétől hatályos 96/B.-96/E. §-aival bevezetett adategyeztetési eljárás jogintézményi kereteinek érvényesülését, a nyugdíjbiztosítás hatósági nyilvántartásában nem szereplő adatok beszerzését, a téves adatok kijavítását,
- a nyugdíjak és egyéb ellátások elbírálása során felmerülő, az ellátásra való jogosultsággal, az ellátás összegének megállapításával, illetőleg az ellátások folyósításával összefüggő kérdések tisztázását, valamint
- a Tny. 96/A. § szerinti társadalombiztosítási egyéni számla kapcsán felmerülő jelzések kivizsgálását.

III. A kormányhivatal ellenőrzési terve

Az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell:

- a) az ellenőrzés tárgyát;
- b) az ellenőrzési időszakot;
- c) az ellenőrzések ütemezését;
- d) az ellenőrzések eszköztét;
- e) az ellenőrzések szempontrendszerét;
- f) amennyiben indokolt, a vezető által meghatározott egyéb adatokat.

1. A hatósági ellenőrzés tárgya jellemzően a nyugdíjbiztosítással kapcsolatos jogszabályok betartásának, a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek hatáskörébe utalt eljárások, ellátások elbírálásához és folyósításához szükséges adatok, tények és a nyilvántartási és az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének ellenőrzése. Ennek megfelelően az ellenőrzésnek a konkrét ügyekben – a megkeresés tartalmától függően - ki kell terjednie

- az érintett személy által megszerzett szolgálati idő **időtartamára az első biztosítási jogviszony létesítéstől kezdődően a nyugdíjazást megelőző napig fennállt biztosítási jogviszonyig bezárólag;**
- az érintett személy által **1988. január 1-jétől a nyugdíjazást megelőző napig elért keresetre,** illetve amennyiben a fenti időszak **legalább fele részében nem rendelkezett keresettel az 1988. január 1-jét megelőzően megszerzett keresetekre;**
- az ellátásra való jogosultságot megalapozó egyéb tényekre és adatokra a **biztosítási idő teljes időtartamára vonatkozóan.**

2. A kormányhivatalok ellenőrzési tervében meg kell határozni a tárgyidőszakban lefolytatni kívánt hatósági ellenőrzések típusait és számát. Ennek meghatározása során az alábbiakra kell figyelemmel lenni.

1. Az ellenőrzések ütemezését, feladatait, tárgyát, eszköztét, időszakát valamint számát, a 2014. évben lefolytatott ellenőrzések típusait és számadatait figyelembe véve kell meghatározni.
2. A hatósági ellenőrzések egyrészt a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek, más hatóságok, jogszabályban meghatározott egyéb szervek megkeresései alapján, továbbá magánszemélyek kérelmére indulnak, az e típusú kötelező ellenőrzések folyamatos ellenőrzési feladatot jelentenek, nem tervezhetőek, prioritást élveznek.
3. A tervezett ellenőrzések számának meghatározása, a hivatalbóli adategyeztetési eljárás eddigi tapasztalatai és a helyi sajátosságok figyelembe vételével kell, hogy megtörténjen.
4. Törekedni kell arra, hogy az ellenőrzések az ellenőrzési év során ütemesen, időben lehetőleg egyenletesen elosztva vegyék igénybe a szakterület kapacitását.
5. Az országosan egységes és jogszerű gyakorlat biztosítása érdekében mellőzni kell a kötelező ellenőrzéseket az ellenőrzési tervből.
6. A kapacitásra figyelemmel a kockázati tényezőknek megfelelő adatszolgáltatásra kötelezett foglalkoztatónál, mezőgazdasági őstermelőnél, egyéni- vagy társas vállalkozásnál, átfogó ellenőrzést kell előírni.

7. Az éves tervezés során a kormányhivatalok által előirányozható vizsgálatok kiválasztása lényegében a törvényi, illetve az előző évi determinációval nem lefedett „maradék kapacitás” terhére lehetséges.
8. Fontos, hogy a vizsgálatok az erőforrások tekintetében is megfelelően megalapozottak és biztonságosan teljesíthetők legyenek, különös tekintettel a minőségi követelményekre.

3. A hatósági ellenőrzés eszközei: helyszíni ellenőrzés, szükség szerint adatszolgáltatás, iratbemutató és egyéb tájékoztatás kérésével megvalósuló ellenőrzés.

A hatósági ellenőrzés lehet:

- **Átfogó ellenőrzés** (amelynek célja az ellenőrzés alá vont jogalanynál a nyugdíjbiztosítási és a nyugdíjbiztosítással összefüggő jogszabályok betartásának, a nyugdíjbiztosítási nyilvántartások adatai megbízhatóságának, valamint az előírt kötelezettségek teljesítésének teljes körű vizsgálata);
- **Céll ellenőrzés** (amely egy-egy feladat, illetve feladatcsoport egésze vagy egy része végrehajtásának ellenőrzésére terjed ki);
- **Záró ellenőrzés** [a 2009. december 31-ig terjedő időszakra vonatkozó, nyilvántartási szakterület által kezdeményezett, a felszámolás vagy végelszámolás alatt álló, jogutód nélkül megszűnő foglalkoztatók esetében (ideértve a tevékenységére nézve megszűnt egyéni vállalkozót, egyéni céget, mezőgazdasági őstermelőt is) a 2009. december 31-ig terjedő adatszolgáltatások rendezése érdekében lefolytatott ellenőrzés];
- **Utóellenőrzés** (amelynek lefolytatására akkor kerülhet sor, ha a korábbi, lezárt ellenőrzés megállapítása, vagy más szakterület megkeresése azt indokolja).

4. Az Ellenőrzési Terv végrehajtását segítő kockázatkezelés irányai, az ellenőrzésre történő kiválasztás szempontjai

A kockázatkezelés legfontosabb feladata hagyományosan az ellenőrzések helyes irányának, arányainak meghatározása. A kockázatkezelés aktualitásának javítása érdekében a korábbi indikátorok mellett a jelen időszakra vonatkozóan kidolgozott, az aktuális prioritásnak megfelelő indikátorok figyelembe vétele kiemelt jelentőségű.

Az előzőek alapján a nyugdíjbiztosítási hatósági ellenőrzéseknek is előzetes kockázatelemzésen kell alapulni. A kockázatkezelésnek igazodnia kell a nyugdíjbiztosítási adatszolgáltatási életút különböző szakaszaihoz, így különösen indokolt az ellenőrzésre történő kiválasztás az alakulás, a társasági formaváltás, az átalakulás, illetve a megszűnés eseteiben.

Az alakulás tevékenység megkezdését követően a működés, valamint a jogutód nélküli megszűnés időszakában elsődlegesen azon kötelezettekre kell összpontosítani, melyekre az alábbi kockázati tényezők valamelyike jellemző:

- adatszolgáltatások elmaradása;
- „0”-ás adattartalmú adatszolgáltatások benyújtása, különösen több egymást követő időszakban;
- hiányos, hibás adatszolgáltatások, amelyek többszöri hatósági eljárások eredményeként is rendezetlenek.

Az adatszolgáltatási életút bármely szakaszában vizsgálandó kockázatot jelent különösen annak megállapítása, hogy:

- a gazdasági társaság a korábban a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek látókörébe került - adatszolgáltatási kötelezettségüket vélelmezhetően szándékosan nem teljesítő - fantom cégek tulajdonosainak és képviselőinek érdekeltségi körébe tartozik;
- korábban még nem került sor ellenőrzés lefolytatására a foglalkoztatónál, a mezőgazdasági őstermelőnél, az egyéni- vagy társas vállalkozásnál;
- a foglalkoztatói iratgyűjtőkben elhelyezett ellenőrzési jegyzőkönyvek/hivatalos feljegyzések az ellenőrzött részére adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését, pótlását, módosítását írták elő, azonban a KELEN adatbázis erre vonatkozó információt nem tartalmaz, vagy a hatósági

ellenőrzés rendelkezéseinek megfelelően a jogszerű állapot helyreállítása az ellenőrzést követően nem valósult meg.

Kiemelt kockázatként jelentkezik:

- a csőd-, a felszámolási-, továbbá a végelszámolási eljárás során megszűnő, valamint a jogutód nélkül megszűnő társas vállalkozások köre.

Az adategyeztetési eljárással összefüggésben figyelembe veendő további szempontok

1. Az egyeztetési eljárás lefolytatása alatt az aktív életpályán szerzett összes jogviszony vizsgálata történik meg, melynek során az ellentmondások, hibák, hiányosságok, téves adatközlések tisztázásra kerülnek. Ennek következményeként ellenőrzés válhat szükségessé, melyet a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a Ket. és a Tny. 100. § (2) bekezdése alapján hivatalból is megindíthat.
2. Az adategyeztetési eljárás alatt fokozott gondossággal kell eljárni, mivel az adatok utólagos beszerzése, rekonstruálása, nyilvántartásba vétele során a csalás és visszaélés kockázata jelentősen növekedhet.
3. Az adategyeztetési eljárással összefüggésben a nyilvántartás adatainak egyeztetése, valamint a biztosítási-, nők kedvezményes öregségi teljes nyugdíjához szükséges jogosultsági idő, karkedvezményes idő, művész és bányászati dolgozók kedvezményes ideje, kereseti adatok és egyéb adatok igazolása során folytatott hatósági ellenőrzések kapcsán a foglalkoztatás társadalombiztosítási minősítése továbbra is hangsúlyozott szerepet kap, indokolt esetben kezdeményezni kell a jogviszony átminősítést, esetleges törlését, járulék bevallási-, valamint járulékfizetési kötelezettség érvényesítését.

IV. A kormányhivatal további feladatai

1. A kormányhivatal az általa elkészített ellenőrzési tervet a Kormányrendeletben meghatározottak szerint a honlapján közzéteszi.
2. A kormányhivatal ez Ellenőrzési Tervben foglaltak, valamint az ebben nem szereplő, de az ellenőrzési időszakban lefolytatott hatósági ellenőrzések végrehajtásáról, a levont következtetésekről Ellenőrzési Jelentést készít, amelyben fel kell tüntetni a tárgyévben lefolytatott - tervezett és nem tervezett - ellenőrzések számát, eredményét, a feltárt jogsértések típusát, a levont következtetéseket, valamint az ellenőrzési tevékenységre vonatkozó statisztikai adatokat.

Az Ellenőrzési Jelentést közérthető módon kell elkészíteni, a nem szakmai nyilvánosság számára is érthetőnek kell lennie, továbbá jogkövető magatartáshoz iránymutatásként is szolgálhat.

Az Ellenőrzési Jelentés elkészítésének határidejére a Kormányrendelet előírásait kell megfelelően alkalmazni. A kormányhivatal a Ket. 91. §-a alapján összeállított Ellenőrzési Jelentését az ellenőrzési időszakot követő 30. napig küldi meg a szakmai irányító minisztérium részére.

A szakmai irányító minisztérium a beérkezett jelentések alapján az ellenőrzési időszakot követő 60. napig elkészíti a hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos beszámolóját, és gondoskodik a honlapján történő közzétételéről.

Az Országos Hatósági Ellenőrzési Tervben foglaltakat jóváhagyom és a közzétételét engedélyezem.

Budapest, 2015. december „ 22. „

.....
Balog Zoltán
emberi erőforrások minisztere

